

Nr 1.*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 6 juni 1952 (nr 434) om särskild skolstyrelse i vissa fall.*

Till konstitutionsutskottet ha båda kamrarna den 15 januari 1954 hänvisat en av Kungl. Maj:t till riksdagen avlåten proposition, nr 34, vari Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 8 januari 1954, föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 6 juni 1952 (nr 434) om särskild skolstyrelse i vissa fall.

Beträffande motiveringen till lagförslaget får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet.

I propositionen 1950:133 angående vissa riktlinjer för enhetsskolans ledning och lokala organisation uttalade föredragande departementschefen — efter att ha redogjort för vissa uttalanden av 1940 års skolutredning och 1946 års skolkommision — att den nuvarande ordningen med skilda skolstyrelser för olika skolor vore ur flera synpunkter olämplig och att målet syntes böra vara att åstadkomma största möjliga enhetlighet i skolväsendets ledning inom varje distrikt. I sitt av riksdagen godkända utlåtande (nr 3) över propositionen anslöt sig särskilda utskottet till denna uppfattning.

Med hänvisning till att försöksverksamheten med nioårig enhetsskola redan höstterminen 1951 på vissa orter komme att uppnå klass sju, motsvarande realskolestadiet i de allmänna läroverken och de högre kommunala skolorna, hemställde skolöverstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 11 maj 1951 om utfärdande av vissa provisoriska föreskrifter beträffande gemensam styrelse för skola, där sådan försöksverksamhet bedreves, och statlig realskola. I anledning härav uppdrog Kungl. Maj:t åt 1951 års skolstyrelseutredning att skyndsamt framlägga särskilt förslag om den lokala skolledningens organisation att underställas 1952 års riksdag.

Skolstyrelseutredningen avgav den 24 januari 1952 — med uttalande, att utredningen icke ansett sig kunna inom den föreslagna tiden taga slutlig ställning till utredningsuppgiften — förslag till provisorisk lag om gemensam skolstyrelse i vissa fall, vilken lag skulle gälla åren 1953 och 1954. På grundval av utredningens förslag utarbetades förslag till lagen om särskild skolstyrelse i vissa fall. Sistnämnda förslag, som framlades för riksdagen

i propositionen 1952: 224, godtogs av riksdagen med vissa ändringar av formell natur (KU utl. nr 26, riksdagens skr. nr 407).

I enlighet med vad skolstyrelseutredningen förordad gäller lagen endast för tiden från och med den 1 januari 1953 till och med den 31 december 1954. Genom lagen ha i skoldistrikt, där försök med nioårig enhetsskola bedrivs — dock ej i Stockholms skoldistrikt — folk- och fortsättningsskolväsendet samt försöksverksamheten provisoriskt ställts under förvaltning av gemensam styrelse. Sådan styrelse benämnes i lagen särskild skolstyrelse. Efter beslut av Kungl. Maj:t kan särskild skolstyrelse vara styrelse även för högre folkskola, för fristående realskola, för annan högre statlig eller kommunal läroanstalt eller för yrkesundervisningsanstalt, dock ej för högre tekniskt läroverk eller central verkstadsskola. Särskild skolstyrelse har samma befogenheter och uppgifter, som eljest skolat tillkomma den styrelse eller de styrelser, i vilkas ställe den trätt.

I skrivelse den 10 december 1953 till chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde skolstyrelseutredningen, att slutligt förslag angående skolväsendets lokala ledning icke komme att avgivas inom sådan tid, att proposition därom kunde avlämnas till 1954 års riksdag. Den provisoriska lagens giltighetstid borde därför enligt utredningen förlängas, förslagsvis med ett år.

I förevarande proposition föreslås i anslutning till det senast sagda, att lagen skall äga fortsatt giltighet till och med den 31 december 1955. Föredragande departementschefen har som stöd för det nu framlagda förslaget i propositionen anfört följande.

Större enhetlighet i den lokala skolledningens organisation utgör en väsentlig förutsättning för ett framgångsrikt genomförande av enhetsskolan. En provisorisk samordning av den lokala skolledningen i försöksdistrikten har skett genom den år 1952 utfärdade lagen om särskild skolstyrelse i vissa fall. I utsikt att det skulle bli möjligt att från och med den 1 januari 1955 ge den samordnade lokala skolledningen en definitiv form, har giltighetstiden för 1952 års lag begränsats till utgången av år 1954. Såsom framgår av skolstyrelseutredningens föreliggande anmälan, är det emellertid icke möjligt att för innevarande års riksdag framlägga ett slutgiltigt lagstiftningsförslag i ämnet. Med hänsyn därtill torde den nuvarande lagen böra ges giltighet även för år 1955. Det torde kunna förutsättas, att skolstyrelseutredningens slutliga förslag kommer att avlämnas inom sådan tid, att ett definitivt lagförslag kan föreläggas nästa års riksdag.

Enligt 4 § sista stycket i lagen har ledamöter och suppleanter i särskild skolstyrelse valts för perioden den 1 januari 1953—den 31 december 1954. Vid en förlängning av lagens giltighetstid till att omfatta även år 1955 bör förrättas nytt val av ledamöter och suppleanter för sistnämnda år.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer alltså,

att riksdagen ville, med bifall till föreliggande proposition, nr 34, antaga följande

L a g

**angående fortsatt giltighet av lagen den 6 juni 1952 (nr 434)
om särskild skolstyrelse i vissa fall.**

Härigenom förordnas, att lagen den 6 juni 1952 om särskild skolstyrelse i vissa fall, vilken lag gäller till och med den 31 december 1954, skall äga fortsatt giltighet till och med den 31 december 1955; och skall till följd härav före utgången av år 1954 förättas val av ledamöter och suppleanter i särskild skolstyrelse för år 1955.

Stockholm den 4 februari 1954.

På konstitutionsutskottets vägnar:

HARALD HALLÉN.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Karl August Johanson, Elmgren*, Englund, Lindén*, Wahlund, Sandberg, Herlitz*, Hansson*, Damström* och Sigfrid Larsson; samt

från andra kammaren: herrar Hallén, Pettersson i Norregård, Norén, Håstad*, Spångberg, Jonsson i Haverö, Olsson i Mora, Hammar, Adamsson och Rimås.

* Ej närvarande vid justeringen.